

BTL

Advies

**Aanvullend onderzoek FFW
Wielstraat e.o. en Spijk e.o.
Gemeente Aalburg**

AANVULLEND ONDERZOEK FFW WIELSTRAAT E.O. EN SPIJK E.O.

G E M E E N T E A A L B U R G

<i>Versie:</i>	Definitief
<i>Datum:</i>	9 augustus 2013
<i>project:</i>	Aanvullend onderzoek vleermuizen, uilen, huismus, gierzwaluw (222245)

<i>Opgesteld door:</i>	BTL Advies	<i>voor:</i>	Gemeente Aalburg
<i>p:</i>	Postbus 385		Postbus 40
	5060 AJ Oisterwijk		4260 AA Wijk en Aalburg
<i>t:</i>	013 52 99 555		0416 698700
<i>f:</i>	013 52 99 555		0416 693474
<i>e:</i>	advies@btl.nl		
<i>w:</i>	www.btladvies.nl		www.aalburg.nl

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Onderzoekslocaties en te verwachten soorten	7
2.1 Onderzoeksmethoden	9
3 Onderzoeksresultaten	11
3.1 Maasdijk 181	11
3.2 Maasdijk 247 en 249	13
3.3 Den Oudert 2A	15
3.4 Den Oudert 7	15
3.5 Wielstraat 50	16
3.6 Plangebieden aan de Kroon	17
3.7 Maasdijk 161	17
4 Toetsing aan de Natuurwetgeving	19
4.1 Algemeen	19
4.2 Vleermuizen	19
4.3 Broedvogels algemeen	20
4.4 Nesten van broedvogels met een jaarrond beschermde status	20
5 Conclusies en aanbevelingen	23
5.1 Conclusies	23
5.2 Aanbevelingen	23
Literatuurlijst	26
Bijlage	28

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Aalburg is bezig haar bestemmingsplannen te actualiseren. Hiervoor is onder andere een onderzoek naar de aanwezige natuurwaarden vereist. In dit kader heeft BTL Advies een zogenaamde 'quickscan flora- en faunaonderzoek' uitgevoerd voor het betreffende gebied gedurende 2011 (rapportage met kenmerk 221186), waarbij in het bijzonder aandacht is besteed aan locaties waarvan op dat moment bekend was dat verzoeken lagen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Naar aanleiding van bovengenoemde quickscan is het nodig gebleken om op een aantal locaties nader onderzoek te verrichten naar het voorkomen van (strikt) beschermde soorten, met name vleermuizen en gebouwbewonende vogelsoorten.

Het doel van deze aanvullende onderzoeken is het vaststellen van de aan- of afwezigheid en eventueel terreingebruik van bovengenoemde beschermde soorten en/of soortgroepen.

Op basis van het aanvullend onderzoek kan, indien noodzakelijk, een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd.

1.2 Onderzoeklocaties en te verwachten soorten

1.3.1. Onderzoeklocaties

Hieronder volgt een overzicht van de onderzochte locaties.

Maasdijk 181

Op deze locatie wordt bebouwing gesloopt ten behoeve van de toekomstige ontwikkeling. Het gaat om een drietal schuren die gesloopt gaan worden, waarna vervolgens nieuwbouw plaatsvindt. Vanwege deze sloop is in dit gebied de functie onderzocht van de huidige bebouwing voor gebouwbewonende soorten vleermuizen en de huismus. Aan de westzijde van het perceel bevinden zich drie langgerekte graspercelen, die enkele keren per jaar worden gemaaid. Deze graslandpercelen worden volledig omzoomd door bomenrijen. Dit gedeelte van het plangebied blijft ongewijzigd.

Maasdijk 247 en 249

Beide locaties zijn direct naast elkaar gelegen. Het gaat om woonhuizen met bijbehorende schuren. Op deze locatie wordt bebouwing gesloopt en wordt vervolgens nieuwbouw gerealiseerd in de vorm van woonhuizen. Vanwege deze sloop is in dit gebied de functie onderzocht van de huidige bebouwing voor gebouwbewonende soorten vleermuizen en de huismus.

Den Oudert 2a

De te onderzoeken locatie bestaat hier uit een langgerekt grasperceel, omzoomd door een knotwilgenrij. Dit perceel wordt een enkele keer per jaar gemaaid en niet beweide door vee. Hierdoor bestaat dit perceel uit een qua structuur monotone vegetatie die bovendien ook soortenarm is. Kruidachtige ontbreken voor het overgrote deel. Onderzocht is of dit perceel wordt gebruikt door de steenuil. Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling wordt nieuwbouw gerealiseerd op dit perceel in de vorm van enkele woonhuizen.

Den Oudert 7

Op de locatie Den Oudert 7 is de bestaande bebouwing onderzocht op de aanwezigheid van en geschiktheid voor gebouwbewonende vleermuizen en de huismus. Het woonhuis blijft behouden, maar de overige bebouwing wordt gesloopt. Na de sloop wordt deze vervangen door nieuwbouw in de vorm van woonhuizen.

Wielstraat 50

Deze locatie bevindt zich aan de westzijde van het plaatsje Veen. Op deze locatie is in februari 2013 een visuele inspectie uitgevoerd van een te slopen schuur op de (mogelijke) aanwezigheid van en/of geschiktheid voor de kerkuil. Op de locatie van de te slopen schuur zal nieuwbouw worden gerealiseerd in de vorm van een woonhuis met bijbehorende tuin.

De Kroon 12, 18-20 en 22a

De plangebieden aan De Kroon 12 bestaan uit één graslandperceel. Op deze locatie zijn de initiatiefnemers voornemens twee woonhuizen te realiseren met bijbehorende verharding en tuinen. Het graslandperceel wordt begraasd door schapen. De omheining van het graslandperceel bevindt zich op circa 20 meter afstand van de verharde weg. In het tussenliggende gedeelte bevindt zich een strook met opgaande vegetatie en enkele fruitbomen. De fruitbomen leiden onder het achterstallige onderhoud en een aantal bomen zijn kwijnende.

In het plangebied aan De Kroon 18-20 bevinden zich meerdere woonhuizen. In van het perceel bevinden zich fruitboomopstanden, bosschage en kleinschalige graslanden. De Kroon 22a bestaat enkel uit een graslandperceel dat eveneens wordt begraasd door schapen. Ook voor dit plangebied is de initiatiefnemer voornemens een woonhuis te realiseren met bijbehorende tuin en verhardingen.

Voor de genoemde plangebieden is de functionaliteit voor de steenuil onderzocht.

Maasdijk 161

Op dit perceel bevindt zich een verouderde schuur. De ramen van deze schuur zijn dichtgemetseld met bakstenen. Ook voor dit perceel is de functionaliteit onderzocht voor de steenuil.

2 WERKWIJZE

In dit hoofdstuk worden de werkwijzen beschreven die gehanteerd zijn bij de inventarisatie van de verschillende soorten en/of soortgroepen.

2.1 Onderzoeksmethoden

Om de aan- of afwezigheid van de verschillende soorten vast te stellen, is gebruik gemaakt van verschillende methoden. Deze methoden worden in deze paragraaf op beknopte wijze beschreven.

Vleermuizen

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Om een volledig beeld te krijgen van het gebruik van het plangebied door vleermuizen zijn daarom meerdere veldbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gewerkt volgens het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2013).

Een potentiële verblijfplaats kan, afhankelijk van de kwaliteit en omgevingsfactoren, één of meerdere functies vervullen. Belangrijk is dat elk type verblijfplaats wordt uitgesloten. Hieronder wordt per type verblijfplaats beschreven wat nodig is om deze met zekerheid vast te stellen, dan wel uit te sluiten:

- zomerverblijfplaats, 15 mei – 15 september;
- kraamverblijfplaats, 1 juni – 15 juli;
- paarverblijfplaats, 15 augustus – 1 oktober;
- winterverblijfplaats, tot half oktober en maart (mits relatief hoge temperatuur).

Voor alle perioden geldt dat tweemaal een bezoek plaats moet vinden met een interval van minimaal 10, maar bij voorkeur 20 dagen.

Omdat vleermuizen 's nachts actief zijn, wordt het vleermuisonderzoek 's nachts uitgevoerd. Tijdens de nachtbezoeken wordt gewerkt met een bat-detector om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen. Van lastig te determineren soorten worden met behulp van een time-expansion detector/recorder geluidsopnamen gemaakt, zodat determinatie van deze soorten sluitend kan worden gemaakt door het analyseren van sonogrammen.

Daarnaast worden gebouwen en oudere bomen visueel geïnspecteerd op de mogelijke geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij wordt voornamelijk gelet op de aanwezigheid van scheuren en holtes in bomen. Bij gebouwen wordt voornamelijk gelet op de bouwwijze (spouwmuur, dakconstructie) en mogelijke invliegopeningen (bijvoorbeeld losliggende dakpannen, kieren etc.).

Kerkuil en steenuil

De aanwezigheid van broedgevallen van kerkuil en steenuil kan het best in het vroege voorjaar in de ochtend- en/of avondschemering worden vastgesteld door op geschikte plekken te luisteren naar spontaan roepende vogels. Daarnaast is met tussenpozen de baltsroep van de steenuil afgespeeld met geluidsapparatuur op diverse locaties in het plangebied. Hierbij is de methode gebruikt zoals beschreven door Stroeken & van Harxen (http://www.steenuil.nl/pdf/handleiding/Handleiding_07_Inventariseren.pdf). De aanwezigheid van de kerkuil is lastiger door middel van geluid vast te stellen. Voor deze soort kunnen overdag geschikte locaties worden gecontroleerd (krijtstrepen onder nissen en gaten, braakballen en ruiveren). Navraag doen bij boeren of andere bewoners/beheerders kan ook nuttige informatie opleveren.

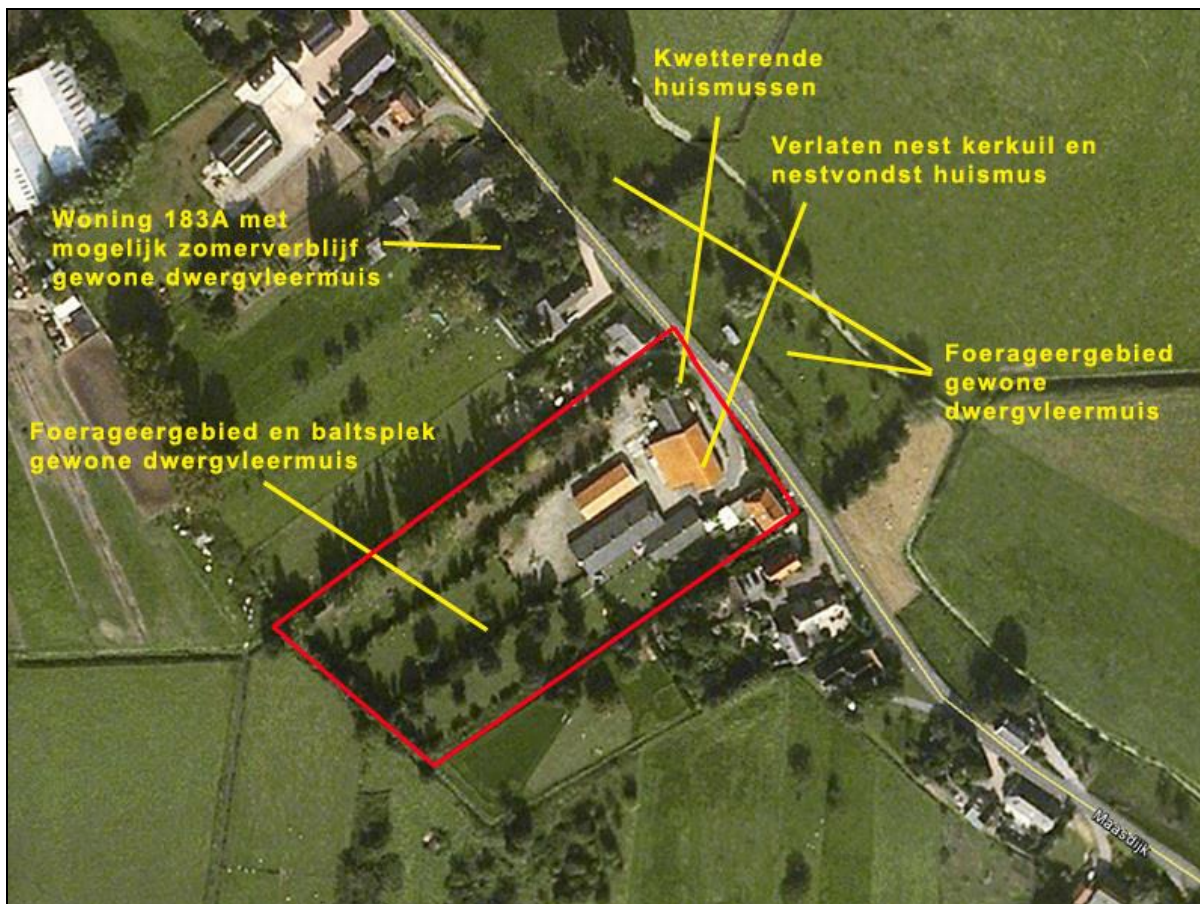
Huismus en gierzwaluw

Aanvullend op het veldbezoek in de kraamperiode van vleermuizen is ook het voorkomen van de huismus en gierzwaluw onderzocht. Hierbij is gelet op territorium- en nest-indicerend gedrag van deze soorten. Daarbij kan gedacht worden aan zingende vogels, transport van voedsel of nestmateriaal en alarmerende vogels. Om een beter beeld te verkrijgen van het voorkomen is ook de directe omgeving van het plangebied onderzocht.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de bevindingen van het aanvullend onderzoek per plangebied beschreven.

3.1 Maasdijk 181

Figuur 3.1. Plaatsaanduiding van de waarnemingen van de veldbezoeken. Het plangebied is rood omkaderd weergegeven.

Waarnemingen 10 oktober 2012, avondbezoek

- Voorafgaand is de zolder van de stal van binnen geïnspecteerd. Hierbij is een zeer oude en vervallen verblijfplaats van een kerkuil aangetroffen. Daarnaast zijn oude braakballen gevonden met daarin schedels van huisspitsmuis en een veld- of aardmuis (beide tabel 1).
- Vanaf 19.05 uur werden drie foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen boven het erf. Tijdens het veldbezoek is niet waargenomen dat de dieren uit een van de aanwezige bebouwingen zijn gevlogen of aan het zwermen waren. Gezien het vroege tijdstip op de avond is het wel zeer waarschijnlijk dat de dieren afkomstig zijn van een verblijfplaats in de directe omgeving van het plangebied.
- Na het verdwijnen van deze dieren in de omgeving werd nog onregelmatig een gewone dwergvleermuis waargenomen, overvliegend over het plangebied. Hierbij werd ook met regelmaat kort gefoerageerd. Eveneens is een foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen.
- Rond 20.00 uur werd een overvliegende laatvlieger over het plangebied waargenomen. Het dier vloog richting het buitendijkse gebied.

- Na 20.00 uur daalde de activiteit van de vleermuizen sterk. Desondanks werden tweemaal langs de Maasdijk kortstondig een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen.
- Na 20.15 uur werden geen waarnemingen meer verricht.

Waarneming 24 oktober 2012, avondbezoek

- Vlak voor de schemering werd in de noordzijde van het plangebied in de beplanting op de overgang naar nummer 183 een groep kwetterende huismussen waargenomen. Mogelijk bevindt zich hier een slaapplek.
- Buiten de genoemde soorten werd aan de westzijde van het plangebied, het gedeelte met de langgerekte graspercelen en bomen, een groene specht waargenomen. In de tuin achter het woonhuis bevond zich een nestkast met daarin een verlaten nest van de kool- of pimpelmees.
- Direct ten noorden van het plangebied, op de overgang naar nummer 183, werden twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.
- Later op de avond werden in het westelijke gedeelte van het plangebied, boven de aanwezige graspercelen minimaal vier gewone dwergvleermuizen waargenomen. De dieren waren hier aan het foerageren en druk aan het baltsen.

Waarnemingen 5 juni 2013, avondbezoek

- Voor de schemering werd het plangebied tijdens het veldbezoek onderzocht op de aanwezigheid van de huismus en gierzwaluw. Hierbij is alleen in de grote stal een nestvondst gedaan van de huismus (roepende jongen).
- Tijdens de schemering werden geen uitvliegende vleermuizen waargenomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek is alleen de gewone dwergvleermuis waargenomen. Zowel over de Maasdijk als over het gedeelte met de bomen en graspercelen werden overvliegende dieren waargenomen, afkomstig uit noordelijke richting en doervliegend in zuidoostelijke richting. Het betrof in totaal circa 10 gewone dwergvleermuizen, waarvan een gedeelte een korte tussenstop in het plangebied maakte om te foerageren.

Waarnemingen 9 juli 2013, ochtendbezoek

- Tussen 3.45 uur en 4.40 uur werd alleen een enkele kort foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen boven de graspercelen aan de westzijde van het plangebied. Nabij de stallen, het woonhuis en de Maasdijk werden geen dieren waargenomen.
- Tijdens de schemering werden vanaf 4.30 uur meerdere gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de oostzijde van de Maasdijk. De dieren foerageerde hier boven de graslanden tussen de aanwezige bomen en bomenrijen. Ter hoogte van het plangebied betrof het 1 exemplaar en ter hoogte van de woonhuizen 183 en 183A 2-3 exemplaren.
- Nadat rond 4.50 uur de bebouwing in het plangebied werd gecontroleerd, bleken bij terugkomst op de Maasdijk dat de meeste dieren al waren verdwenen.
- Rond 4.55 uur werd nog één foeragerend exemplaar van de gewone dwergvleermuis waargenomen ter hoogte van woonhuis 183A. Na nog een korte check bij het plangebied was ook dit exemplaar verdwenen, zeer waarschijnlijk ter hoogte van de waarnemingslocatie (woonhuis 183A). Gezien het aantal dieren is hier in de omgeving zeer waarschijnlijk een kleine zomerverblijfplaats aanwezig, dat mogelijk ook als paarverblijf dient.

3.2 Maasdijk 247 en 249

Figuur 3.2. Plaatsaanduiding van de waarnemingen van de veldbezoeken. Het plangebied is in het rood aangegeven en de foerageergebieden met de gele vlakken.

10 oktober 2012, avondbezoek

- Tijdens de schemering werden geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. De eerste vleermuis werd rond 19.00 uur waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis die via de populieren aan de oostzijde van de Maasdijk vanuit noordelijke richting kwam aangevlogen.
- Uiteindelijk werden circa 3 tot 5 gewone dwergvleermuizen waargenomen, waarbij de dieren hoofdzakelijk rondom de genoemde populieren foerageerde en/of in zuidelijke richting vlogen. Aangrenzend aan de zuidzijde van het plangebied werd ook kort een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen nabij de aanwezige beplanting.
- Circa 150 meter ten noorden van het plangebied, bevindt zich nog een groep populieren direct aan de oostzijde van de Maasdijk, ter hoogte van huisnummer 261. Hier werden meerdere gewone dwergvleermuizen waargenomen, waarbij ook de gehele avond werd gebaltst. Na het afronden van het veldbezoek na 20.30 uur waren de dieren hier nog steeds aanwezig.

24 oktober 2012, avondbezoek

- Aanvullend op het veldbezoek aan de Maasdijk 181 is deze locatie bekeken. Ter plaatse van het plangebied zijn geen vleermuizen waargenomen. Alleen onder de populieren direct ten noorden van het plangebied zijn 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

5 juni 2013, avondbezoek

- Voorafgaand aan de avondschemering is het plangebied onderzocht op het voorkomen van de soorten huismus en gierzwaluw. Beide soorten zijn hier niet waargenomen. Voor de gierzwaluw is het plangebied ongeschikt, vanwege de beschutte ligging tussen de dijk en de beplanting aan de zuidzijde. Daarnaast zijn maar weinig toegangsmogelijkheden aanwezig in de bebouwing.
- Tijdens het posten nabij het plangebied zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. Wel zijn later op de avond 15 overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het overgrote deel van deze dieren vloog in noordelijke richting. Een enkele keer werd ook een terugvliegende vleermuis waargenomen in zuidelijke richting.
- Tijdens het veldbezoek is een overstekende gewone pad (tabel 1) waargenomen over de Maasdijk. Het dier trok in de richting van het plangebied.

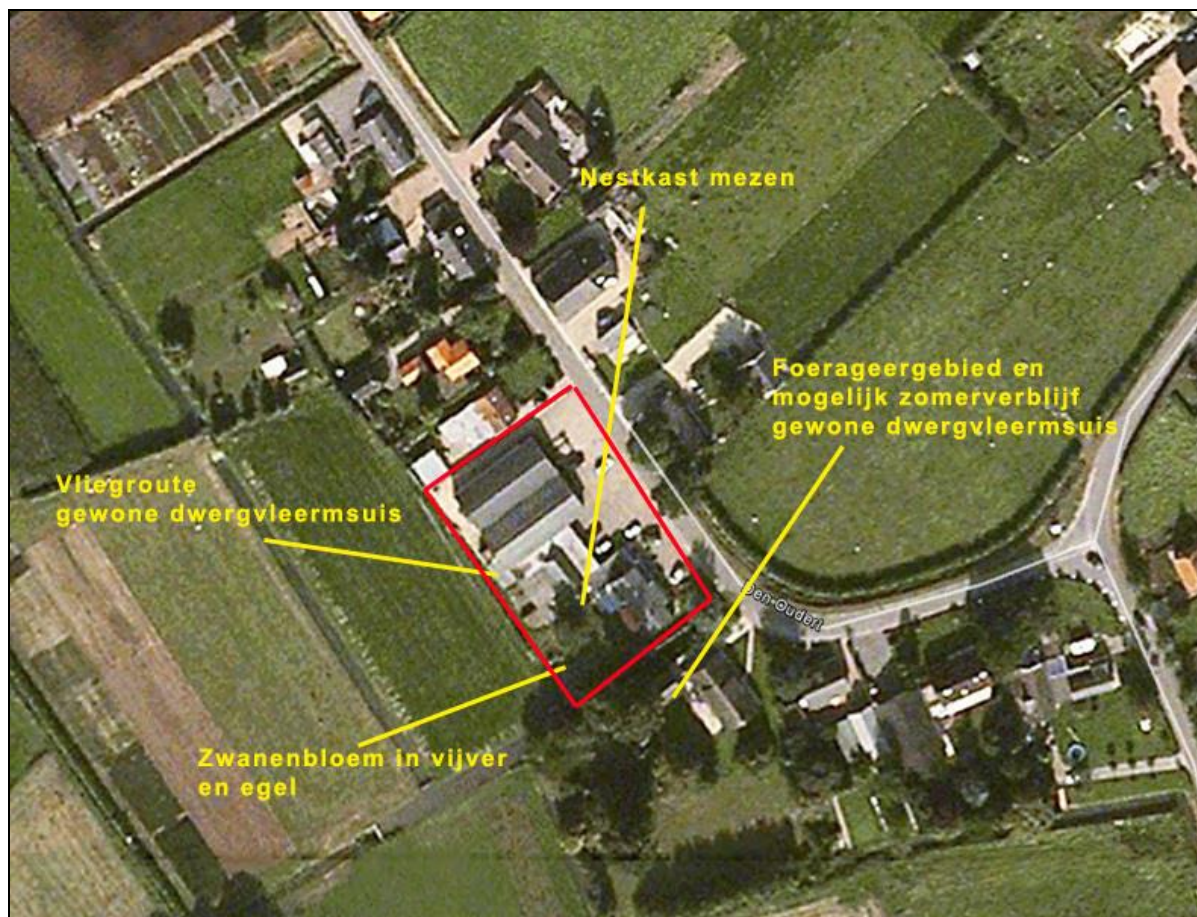
10 juli 2012, ochtendbezoek

- Gedurende het gehele bezoek waren vleermuizen afwezig in het plangebied. Tot het einde van de schemering werden foeragerende vleermuizen waargenomen tussen de beplanting van de woonhuizen aan de Maasdijk 74 en 76 (1 à 2 exemplaren) en ter hoogte van de populieren bij nummer 261 (2 tot 3 exemplaren).
- De waargenomen vleermuizen ter hoogte van de Maasdijk 74 en 76 waren tot het licht werd aanwezig en zijn vermoedelijk ter hoogte van dit gebied verdwenen in één van de aanwezige woonhuizen. Gezien het aantal dieren is hier in de omgeving zeer waarschijnlijk een kleine zomerverblijfplaats aanwezig, dat mogelijk ook als paarverblijf dient.

3.3 Den Oudert 2A

Tijdens het aanvullend onderzoek naar uilen (21 februari 2013) is ter plaatse van het plangebied geen voorkomen van de steenuil vastgesteld. Omdat het plangebied van Den Oudert 7 zich in de directe nabijheid van dit plangebied bevindt, is dit plangebied ook bekeken (visuele waarnemingen) tijdens de uitvoering van alle veldbezoeken ten behoeve voor het plangebied aan Den Oudert 7 (zie ook paragraaf 3.3). Geen enkele keer is de aanwezigheid van de steenuil vastgesteld.

3.4 Den Oudert 7

Figuur 3.3. Plaatsaanduiding van de waarnemingen van de veldbezoeken. Rood omkaderd is het plangebied weergegeven.

10 oktober 2012, avondbezoek

- Uitvliegende vleermuizen in het plangebied zijn niet waargenomen gedurende het veldbezoek. Pas vanaf 20.00 uur werd een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen direct ten zuiden van het plangebied, rondom de aanwezige beplanting in de achtertuin van Den Oudert 5.

24 oktober 2012, avondbezoek

- Aanvullend op het veldbezoek aan de Maasdijk 181 is deze locatie bekeken. Ter plaatse van het plangebied zijn geen vleermuizen waargenomen.

14 juni 2013, avondbezoek

- Voorafgaand aan de schemering is het plangebied onderzocht op de geschiktheid voor huismus en gierzwaluw. Het plangebied is weinig geschikt voor broedvogels en deze zijn dan ook niet aangetroffen. In de achtertuin van het woonhuis bevindt zich wel een nestkast die in gebruik is door een kool- of

pimpelmees. Volgens de bewoner waren de jonge vogels al uitgevlogen en was de exacte soort niet meer vast te stellen.

- Tijdens het veldbezoek zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen ter plaatse van het plangebied. Gedurende het begin van de schemering vlogen er wel een aantal dieren vanuit noordelijke richting en verdwenen vervolgens in zuidelijke richting. Gedurende de gehele avond werden in totaal 8 gewone dwergvleermuizen waargenomen die deze route vervolgde. Later op de avond werden ook 4 gewone dwergvleermuizen terugvliegend in noordelijke richting waargenomen. Het overgrote deel van de dieren vloog via de westzijde van het plangebied.

10 juli 2013, ochtendbezoek

- Tijdens het ochtendbezoek zijn tussen 4.00 en 4.30 uur 3 overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De dieren vlogen via de westelijke zijde van het plangebied in noordelijke richting.
- Vanaf 4.30 uur werd een vleermuis waargenomen foeragerend tussen de beplanting in de achtertuin van Den Oudert 5. Een enkele keer vloog dit dier ook over het plangebied heen. Het exemplaar werd tot 4.55 uur waargenomen en is vervolgens verdwenen. Door de dichte beplanting was vanuit het plangebied niet te zien of het dier daadwerkelijk in het woonhuis van Den Oudert 5 is verdwenen, maar dit is echter wel waarschijnlijk. Gezien het aantal dieren is hier in de omgeving zeer waarschijnlijk een kleine zomerverblijfplaats aanwezig.
- Tijdens dit veldbezoek is daarnaast het voorkomen van de zwanenbloem (tabel 1) vastgesteld in de aanwezige vijver en is een egel waargenomen (eveneens tabel 1).

3.5 Wielstraat 50

Op 6 februari is een veldbezoek uitgevoerd om de te slopen schuur te inspecteren op de aanwezigheid van de kerkuil. De schuur is opgebouwd uit golfplaten, zowel de muren als het dak. Er is een grote opening in de nok aan de achterzijde van de schuur, die kan fungeren als invliegopening voor de kerkuil. De schuur is momenteel in gebruik en dient als opslag voor vooral hooi. Tevens zijn ook enkele dieren aanwezig (schapen, pony's, parelhoenders).

In de schuur zijn geen kerkuilen en sporen van kerkuilen waargenomen. Een nestkast voor deze soort ontbreekt eveneens. Direct ten noorden van het plangebied (Maasdijk 433) bevindt zich wel een bezette kerkuilenkast in de schuur. Hoewel de kerkuil zelf niet is waargenomen tijdens het veldbezoek, zijn hier wel veren en braakballen van deze soort aangetroffen. Volgens de bewoner van de Maasdijk 433 broedt de soort wel jaarlijks in de aanwezige kerkuilenkast.

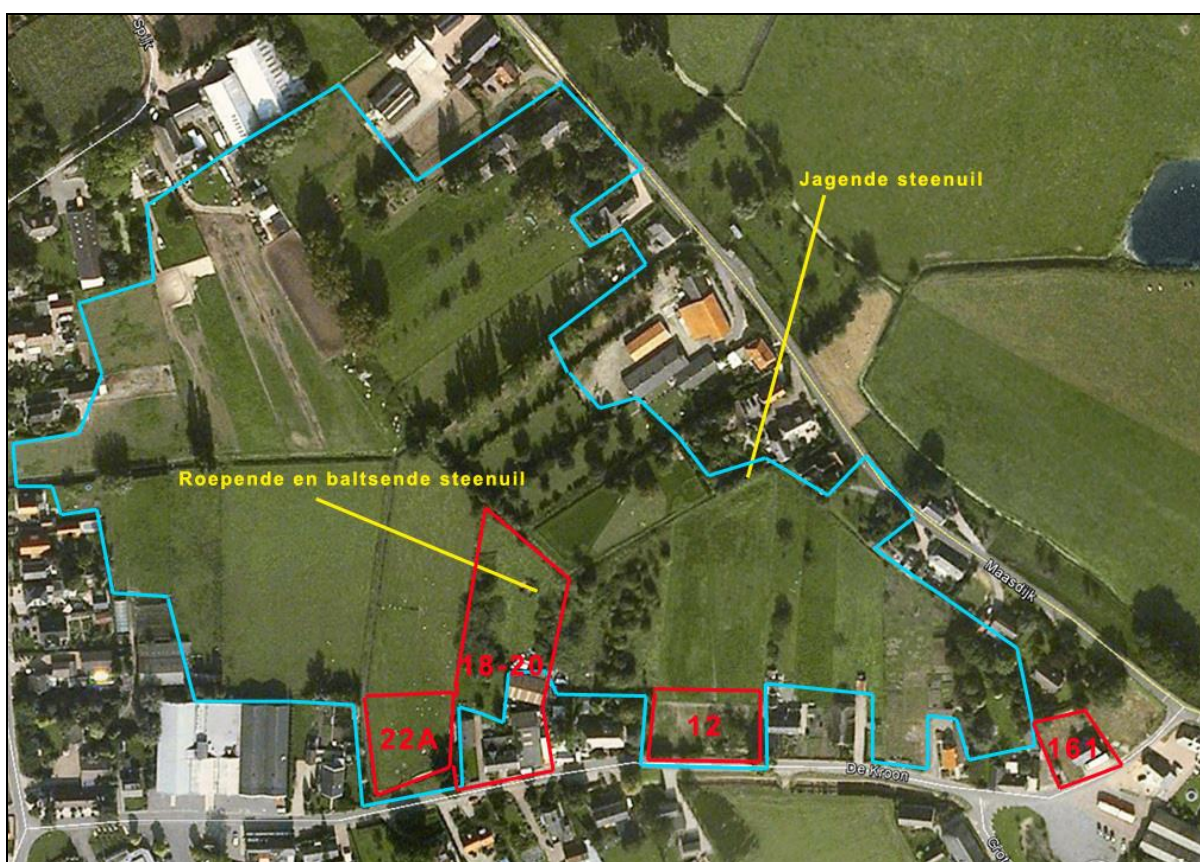
Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de huismus waargenomen. Wel is de aanwezigheid van de soort vastgesteld op het naastgelegen adres aan de Wielstraat 46. Omdat het veldbezoek in februari is uitgevoerd, kon niet worden vastgesteld of het hier om een daadwerkelijk broedgeval ging.

Aanvullend op de uitgevoerde vleermuisbezoeken in de andere plangebieden is dit plangebied kort bezocht om de aanwezigheid van broedvogels vast te stellen. Omdat de schuur uit golfplaten bestaat is deze weinig geschikt voor de huismus en gierzwaluw. Wel is waargenomen dat de huismus in de directe omgeving voorkomt en gebruik maakt van de oostzijde van het plangebied als onderdeel van het foerageergebied.

3.6 Plangebieden aan de Kroon

Op 21 februari 2013 is een veldbezoek uitgevoerd om de aanwezigheid van de steenuil te onderzoeken nabij de plangebieden aan De Kroon met de nummers 12, 18, 20 en 22A en de Maasdijk 161. Van 6.30 uur tot 7.30 uur is met tussenpozen de baltsroep van de steenuil afgespeeld op diverse locaties in het plangebied. Tijdens dit veldbezoek is een steenuil waargenomen die reageerde op het afgespeelde geluid. Deze steenuil liet daarnaast ook spontaan zijn baltsroep horen. Omdat de locatie vanwaar de vogel riep zeer onoverzichtelijk is, werd de vogel niet visueel waargenomen. Ook een eventueel aanwezige nestkast is niet waargenomen.

Op 14 juni 2013 is nogmaals een veldbezoek uitgevoerd in de vroege avond (voor de schemering). Omdat de steenuil ook met daglicht actief is en soms ook graag zont, is het plangebied vanuit verschillende invalshoeken bekeken. Tijdens dit veldbezoek is geen geluid afgespeeld. Vlak voor de schemering is een jagende steenuil waargenomen aan de noordzijde van het graslandperceel van De Kroon 12.

Figuur 3.4 Leefgebied steenuil (blauw omkaderd, weergegeven ten opzichte van de plangebieden (rood omkaderd en met de huisnummers).

3.7 Maasdijk 161

Buiten de veldbezoeken voor de steenuil, is het plangebied ook bezocht op 5 juni 2013 in de avond. Op deze locatie bevindt zich een schuur, die wordt omgeven door beplanting. Hierdoor is de schuur weinig geschikt voor de gierzwaluw. Hoewel enkele losse dakpannen aanwezig zijn op het dak, oogt de schuur weinig geschikt voor de huismus en steenuil. De ramen aan de zijkanten zijn dichtgemetseld met bakstenen. Uitstekend nestmateriaal of uitwerpselen zijn niet waargenomen. De steenuil komt wel in de directe omgeving voor, zie ook de beschrijving in paragraaf 3.7. Vanwege de hoog opgaande vegetatie en de aanwezige bomen is het gedeelte achter deze schuur te dicht om als geschikt onderdeel van het foerageergebied te functioneren.

4 TOETSING AAN DE NATUURWETGEVING

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep beschreven in hoeverre conflicten optreden met de Flora- en faunawet. In de onderstaande tabel wordt aangegeven welke soortgroep van toepassing is op de verschillende plangebieden.

Soort(groep)	Vleermuizen	Broedvogels algemeen	Kerkuil	Steenuil	Huismus	Gierzwaluw
Maasdijk 181	x	x			x	
Maasdijk 247 en 249	x	x				
Den Oudert 2a		x				
Den Oudert 7	x	x				
Wielstraat 50		x	x		x	
De Kroon 12		x		x		
De Kroon 18-20		x		x		
De kroon 22a		x		x		
Maasdijk 161		x				

4.2 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de soort maken vleermuizen gebruik van openingen in gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaatsen.

Gebouwbewonende soorten verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering of op zolders.

Boombewonende soorten verblijven in holten, gaten of scheuren in voornamelijk grote, oudere bomen. Naast vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn ook structureel van belang zijnde foerageergebieden en vliegroutes beschermd. Bij het slopen van gebouwen en het kappen van (met name oudere) bomen dient dan ook te allen tijden rekening te worden gehouden met het mogelijk voorkomen van vleermuizen.

Uit de veldbezoeken is gebleken dat geen verblijfplaatsen voorkomen in de plangebieden. Directe schade aan verblijfplaatsen is daarom niet aan de orde. Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis komen wel in de directe omgeving voor van de onderzochte plangebieden, getuige de waarnemingen van de aanvullende onderzoeken. Indirecte verstoring kan aan de orde zijn wanneer gebruik wordt gemaakt van nachtelijke verlichting (aanvullend op de huidige situatie).

Foerageergebied en vliegroutes zijn beschermd onder de Flora- en faunawet indien deze essentieel zijn voor het functioneren van de verblijfplaatsen. In alle drie de plangebieden die zijn onderzocht op het voorkomen van vleermuizen, zijn langsvliegende dieren waargenomen. Het gaat hier echter wel om lage aantallen en daarmee niet om structureel van belang zijnde vliegroutes.

4.3 Broedvogels algemeen

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen (circa maart tot en met juli) een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik ervan door vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. Met deze broedvogels kan echter in het algemeen relatief makkelijk rekening worden gehouden door de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van beplanting uit te voeren buiten het broedseizoen (circa maart tot en met juli). Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde. In het geval dit niet mogelijk is, is het nodig om voorafgaand aan de uitvoering een controle op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten uit te voeren door een ecooloog/ ter zake kundige.

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie ook hoofdstuk 1.3). Het gaat hierbij onder andere om de soorten kerkuil, steenuil, gierzwaluw en huismus. Het verwijderen van het nest leidt tot een overtreding tot de Flora- en faunawet, zie hiervoor paragraaf 4.1.3.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 (zoals de koolmees en pimpelmees) van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Er zijn in het plangebied geen categorie 5 soorten aanwezig dan wel te verwachten die zeldzaam zijn in de regio of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de (directe) omgeving. Daarom zijn er geen ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. Voor deze categorie broedvogels zijn dan ook geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

4.4 Nesten van broedvogels met een jaarrond beschermde status

Kerkuil

Voor de Maasdijk 181 is geconstateerd dat de stal niet meer in gebruik is door de kerkuil. Dit wordt ook bevestigd doordat visuele waarnemingen van deze soort niet zijn gedaan gedurende de aanvullende veldbezoeken (in- en uitvliegende vogels). Het verwijderen van de nestkast/stal is daarom niet bezwaarlijk gezien vanuit de Flora- en faunawet.

De schuur aan de Wielstraat 50 is eveneens niet in gebruik door de kerkuil. Wat betreft foerageergebieden is deze soort mobiel en maakt gebruik van grootschalige graslanden (vermoedelijk ten zuiden van het plangebied). Het plangebied ter hoogte van de Wielstraat (braakliggend gedeelte) vormt mogelijk in bescheiden mate een onderdeel van het foerageergebied, maar is niet structureel van belang. In de toekomstige situatie wordt weliswaar een nieuwe woning gerealiseerd, maar zal ook een aanzienlijk deel in gebruik genomen worden als tuin en een deel in agrarisch gebruik. Hierdoor blijft in elk geval de aan- en afvliegroute behouden en deels ook foerageergebied. Wel is het nodig rekening te houden met de nachtelijke verlichting. Indien deze wordt aangebracht dient verlichting naar beneden afgeschermd te worden, zodat geen lichtbundels zijdelings en omhoog stralen.

Steenuil

Het plangebied ter plaatse van Den Oudert 2A heeft geen van belang zijnde betekenis voor de steenuil. Belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet voor dit plangebied zijn dan ook niet aan de orde.

Het plangebied ter plaatse van de Maasdijk 161 vormt momenteel voor de steenuil geen belangrijk leefgebied. Omdat het plangebied zich direct nabij het leefgebied bevindt van de steenuil, is het wel van belang om rekening te houden met de toekomstige nachtelijke verlichting. Conflicten met de Flora- en faunawet kunnen namelijk ook optreden als de voorgenomen ontwikkeling buiten het leefgebied van een soort plaatsvindt, door externe werking. Verstoring kan eenvoudig worden voorkomen door de toekomstige verlichting naar beneden af te schermen, zodat lichtverstrooiing naar de omgeving (leefgebied steenuil) wordt voorkomen.

Voor de plangebieden aan De Kroon geldt dat wel deels geschikt leefgebied van de steenuil verloren gaat. De aanwezige percelen vormen een belangrijk onderdeel van het foerageergebied om de nestlocatie in stand te houden. Afhankelijk van de daadwerkelijke inrichting is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet benodigd.

Voor de plangebieden aan De Kroon 12 en 22A geldt dat alleen grasvegetatie verdwijnt aan de zuidzijde van de percelen, nabij de verharde weg en tussen de al aanwezige bebouwing. Het foerageergebied van de steenuil bevindt zich verder van het bebouwde gebied af. Deze ingrepen zijn daarom in beperkte/minimale mate versturend voor de soort.

De som van alle drie de ontwikkelingen samen kan er echter wel toe leiden dat het leefgebied voor de steenuil te veel krimpt. Voor het plangebied 18-20 geldt dat het gedeelte dat bestemd is voor agrarisch gebruik behouden moet blijven voor de steenuil. Indien dit niet mogelijk is, is een ontheffingsaanvraag voor de steenuil nodig, omdat een te groot gedeelte van het leefgebied verdwijnt. Indien dit gedeelte behouden blijft, volstaat het om

- de overblijvende gedeelten van de graspercelen in de plangebieden De Kroon 12 en 22A geschikt te maken/houden voor de steenuil. Dit kan door deze percelen extensief te laten begrazen door vee of door deze als een extensieve fruitboomgaard te beheren;
- Een bufferzone te creëren door aan de achterzijde van de bebouwing beplanting aan te brengen, zodat deze niet opvalt. De bufferzone moet voldoende breed zijn om eventuele nachtelijke verlichting tegen te houden en om het zicht op activiteit van mensen zo veel mogelijk te bedekken. De bufferzone moet bestaan uit inheemse en gebiedseigen beplanting.
- Verstrooiing van de toekomstige nachtelijke verlichting in de richting van het leefgebied van de steenuil moet geheel worden voorkomen.
- De bovenstaande punten moeten voor alle drie de plangebieden in samenwerking met een ecoloog concreet worden uitgewerkt in een werkprotocol.

Huismus

In de stal van het plangebied aan de Maasdijk 181 is een broedgeval van de huismus aangetroffen. Conform de soortenstandaard 'Huismus' die is uitgebracht door Dienst Regelingen, is het nodig om voor elke verblijfplaats die wordt verwijderd, twee terug te compenseren. Dit kan bijvoorbeeld door het aanbrengen van een vogelvide onder de dakrand. Een dergelijke nestlocatie dient niet te veel worden beschenen door de zon en kan daarom het beste worden aangelegd aan de beschaduwde of half-beschaduwde zijde van de bebouwing.

Rondom het plangebied van de Wielstraat 50 verdwijnt mogelijk een gedeelte van het foerageergebied van de huismus. Foerageergebied is ook in de directe omgeving van het plangebied voorradig aanwezig. Bovendien wordt niet het gehele oppervlak bebouwd, maar ook ingericht als tuin, dat kan dienen als foerageergebied voor

deze soort. Het oppervlak aan foerageergebied dat eventueel verdwijnt is daarom niet bezwaarlijk gezien vanuit de Flora- en faunawet.

Gierzwaluw

In geen van de plangebieden zijn geen nesten gevonden van de gierzwaluw. De aanwezige bebouwing is voor deze soort weinig interessant door de ligging ten opzichte van andere bebouwing en beplanting (ruime invliegmogelijkheden).

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

In onderstaande tabel zijn de strikter beschermde (tabel 2 of 3) soorten en/of soortgroepen opgenomen die mogelijk in het plangebied voorkomen. Tevens zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling weergegeven, evenals de eventuele noodzaak voor nader onderzoek en/of een ontheffingsprocedure in het kader van de Flora- en faunawet.

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Besluit Minister noodzakelijk	Bijzonderheden en/of opmerkingen
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee	
Kerkuil	Nee	Nee	Nee	Mits eventueel aan te brengen nachtelijke verlichting naar beneden wordt afgeschermd en niet verstrooid in de omgeving.
Steenuil	Mogelijk	Nee	Mogelijk	Rekening houden met de toekomstige inrichting, zie voor nadere details hoofdstuk 4.4. De inrichting van De Kroon 18-20 vormt hierbij het belangrijkste aandachtspunt.
Huismus	Alleen Maasdijk 181	Nee	Nee	Compenseren nestgelegenheid door aanbrengen vogelvide of een andere vorm van nestgelegenheid in de nieuwe bebouwing
Gierzwaluw	Nee	Nee	Nee	

5.2 Aanbevelingen

In alle plangebieden kan een bijdrage geleverd worden aan de algehele biodiversiteit en toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Door het leefgebied van beschermde soorten uit te breiden, kunnen eventuele andere toekomstige ontwikkelingen gemakkelijker plaatsvinden. Op deze manier wordt voorkomen dat incidentele verblijfplaatsen of door bebouwing ingeklemde leefgebieden andere ruimtelijke ontwikkelingen tegenhouden. Het volgende kan hier aan bijdrage:

1. Voor alle plangebieden geldt in het algemeen dat rekening gehouden kan worden met nachtelijke verlichting. Deze wordt bij voorkeur zo min mogelijk toegepast of alleen naar beneden afgeschermd, zodat lichtverstrooiing naar de omgeving wordt voorkomen.
2. Voor huismussen en vleermuizen in het algemeen kan relatief eenvoudig en op niet al te dure wijze verblijfplaatsen worden aangebracht in de te realiseren nieuwbouw. Voor huismussen geldt dat bijvoorbeeld een vogelvide kan worden aangebracht onder de dakrand. Voor vleermuizen is als bijlage van dit rapport een brochure "Vleermuisvriendelijk bouwen" toegevoegd.

LITERATUURLIJST

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001,499

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001 Beschermde soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998,402).

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195.

Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, Dienst Regelingen, 2011.

Soortenstandaard Huismuis, Dienst Regelingen, 2011

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Vleermuisvriendelijk bouwen (brochure), Zoogdiervereniging & Tauw B.V., 2011

BIJLAGE

- Brochure “Vleermuisvriendelijk bouwen”
- Brochure ‘Kerkuil de boer op’
- Brochure ‘Steenuil onder de pannen’
- Brochure ‘Vogelvide’